

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

**Departamentul
Formare profesională**

**Raportul
de activitate pentru 2020**

**RAPORTOR:
conf.univ., dr Nelu VICOL,
director adjunct**

PLEDOARIE PENTRU FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ

Educația este o valoare umană ce apare și evoluează o dată cu societatea umană, se dezvoltă de la o etapă istorică la alta, în funcție de transformările ce se produc în cadrul acesteia, formând și pregătind omul pentru viața socială din toate punctele de vedere; educația semnifică un *genus proximum* al diverselor discipline de cercetare și dezvoltare și de aceea ea reprezintă domeniul principal în care o țară civilizată investește pentru a asigura dezvoltarea durabilă a societății *în baza transferului de cunoștințe*.

În complexitatea și diversitatea educativă, imaginea pedagogică (branding-ul personal și profesional), intuiția pedagogică, aptitudinea pedagogică și personalitatea profesională și demnitatea umană ale cadrului didactic, ale profesorului, constituie și reprezintă produsul unei anumite activități de lungă durată în realitatea școlară, în calitatea sa de pedagog, de om cult, dar și sensul muncii sale auto-instructive.

De aici, esențialitatea cadrului didactic o semnifică voința ca valoare și supra-valoare, deci *voința*:

- de a fi drept (corect),
- de a iubi elevii/studentenții,
- de a arăta că le vrea binele (*Ut ameris, amabilis esto*: Fii amabil de vrei să fii iubit),
- de a-și face un regulament bun în activitate,
- de a-și manifesta personalitatea și omenescul caracterului în viața școlară a copiilor/a studenților, căci educația ar trebui să pună accent pe înnobilarea omului (*Educațio nobilitat!*), pe formarea spiritului, pe achiziționarea și asumarea unor instrumente culturale deschise care să-i predisună pe educați la noi explorări și valorizări ale unor aspecte ce nu sunt conturate în prezent.

Ca să fim în consens cu Jacques Salomé, care promovează *curentul psihologic umanist* al lui Carl Rogers, trebuie să accentuăm că în educația de astăzi este necesar să aplicăm și metoda ESPER (Energie Specifică Pentru o Ecologie Relațională), având scopul

- de a stimula reflecția personală și maturizarea (profesională),
- de a declanșa trezirea conștiinței, atitudinii,
- de a lua poziție față de sine și față de ceilalți,
- în care punctul de plecare îl semnifică exprimarea personală.

Pentru umanitate, nevoia de cunoaștere a fost, semnifică și va constitui o coordonată și o dimensiune perenă. În mod sintetizat Immanuel Kant a precizat că tot interesul rațiunii, atât cel speculativ, cât și cel practic, e cuprins în următoarele întrebări:

- ce pot să știu?;
- ce trebuie să fac?;
- ce-mi este îngăduit să sper?

Drept răspuns la aceste întrebări, ca un „ecou în timp”, Lucian Blaga a creionat, în stilul său filosofic, precizări profunde cu referire la poporul nostru, și anume:

- *tot ceea ce putem ști*, fără temerea de a fi dezmințiți, este că suntem purtătorii bogați ai unor excepționale posibilități;
- *tot ceea ce putem crede*, fără a săvârși un atentat împotriva lucidității, este că ni s-a dat să luminăm cu floarea noastră de mâine un colț de pământ;
- *tot ceea ce putem spera*, fără a ne lăsa manevrați de iluzii, este mândria unor inițiative spirituale, istorice, care să sară din când în când, ca o scânteie, și asupra creștetelor altor popoare...

Așadar, care este „mândria unor inițiative spirituale”, în contextul nostru, a unor inițiative științifico-didactice în cadrul stagiilor de formare profesională continuă? Ce semnifică pentru catedrele științifico-didactice atare „mândrie” din care „să sară scânteii...” asupra competențelor cadrelor didactice și care este relevanța acestor valori în contextul provocărilor sociopsihopedagogice contemporane?

Or, ce expectanțe avansează cadrele didactice și de conducere față de formarea lor continuă și care sunt asumțiile personalului științifico-didactic al catedrelor?

Ce valorizează și ce valorifică stagiile de formare profesională continuă realizate de catedrele științifico-didactice?

Ca să identificăm un răspuns unic și coerent, trebuie să precizăm că atare „inițiative” sunt vizibile în activitatea personalului didactic, științifico-didactic al catedrelor angajate în procesul de formare profesională continuă, după cum se vede în tabelele de mai jos:

Catedra Psihopedagogie și Management Educațional

Nr d/o	Numele/Prenumele	Titlul și gradul științific	Funcția în cadrul catedrei
1	Cebanu Lilia	doctor în pedagogie	șef catedră
2	Pogoșa Lilia	doctor habilitat, prof. univ.	profesor universitar
3	Bucun Nicolae	doctor habilitat, prof. univ.	profesor universitar
4	Paniș Aiona	doctor în pedagogie, conf. univ.	lector universitar
5	Vrabii Vioeleta	doctor în psihologie	lector universitar
6	Puzur Elena	doctor în psihologie	lector universitar
7	Emilianov Vera	Master	Metodist superior

Catedra Didactica Disciplinelor Școlare

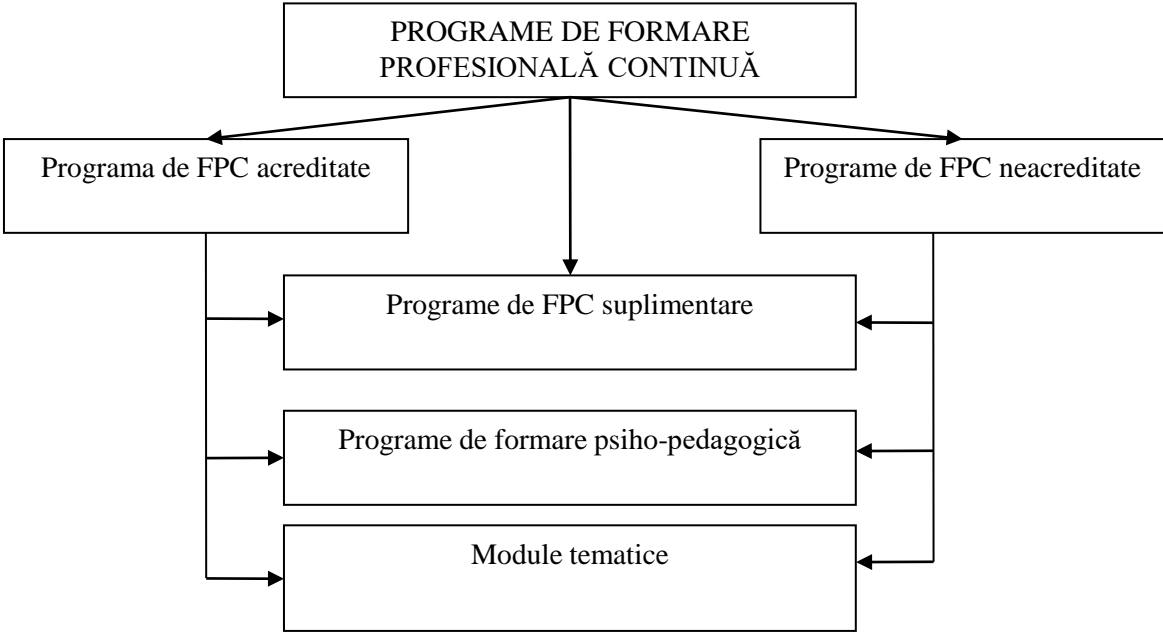
Nr. d/o	Numele/Prenumele	Titlul și gradul științific	Funcția în cadrul catedrei
1	Petrovski Nina	dr. hab., conf. univ.	Șef Catedră
2	Achiri Ion	dr., conf. univ.	Conf.univ.
3	Solovei Rodica	dr., conf. univ.	Conf.univ.
4	Afanas Aliona	dr., conf. univ.	Conf.univ.
5	Franțuzan Ludmila	dr., conf. univ.	Conf.univ.
6	Grati Aliona	dr. hab., conf. univ.	Conf.univ
7	Andrieș Vasile	dr., lector univ.	Lect.univ.
8	Chirdechin Alexei	dr., conf. univ.	Conf.univ
9	Volcovscaia Maria	dr., conf. univ.	Conf.univ
10	Bâlici Veronica	dr., conf. univ.	Conf.univ
11	Moraru Victor	dr., conf. univ.	Conf.univ
12	Vacarciuc Mariana	dr., conf. univ.	Conf.univ
13	Prunici Elena	asist. univ.	Asist.univ.
14	Pisău Aurelia	asist. univ.	Asist.univ.
15.	Popa Zinaida	Master	Asist.univ.
16.	Nicolaescu Ch.	asist. univ.	Asist.univ.
17.	Ojoga Eudochia	Master	Metodist superior

Catedra Educație Timpurie și Învățământ Primar

Nr. d/o	Numele, prenumele angajaților	Titlul științific, grad didactic
1	Clichici Veronica	șef catedră, dr., lector univ.
2	Carp Ion	dr. hab., prof., univ.
3	Cucer Angela	dr., conf. univ.
4	Melnic Natalia	dr., lector univ.
5	Globu Nelea	dr., lector univ.
6	Baraliuc Nadejda	dr., lector univ.
7	Șpac Silvia	dr., lector univ.
8	Braghiș Maria	dr. lector univ.
9	Galben-Panciuc Zinaida	asistent univ.
10	Dascal Angela	asistent univ.
11	Duminică Stella	asistent univ.
12	Gîrleanu Angela	metodist superior, master
13	Rabacu Ion	metodist superior
Cadre didactice invitate în regim de plata cu ora		
14	Apolchi Inga	cadru didactic invitat

Identificată la început doar cu un set de abilități interconectate de care cineva are nevoie ca să se descurce într-o situație dată, *competența* este recunoscută astăzi a fi și o nevoie importantă, un motivator intrinsec foarte puternic, motorul tuturor demersurilor omului de a performa.

În atare perspectivă, activitatea personalului didactic, științifico-didactic, în colaborare și în tandem cu Secția Managementul Formării profesionale și Asigurarea Calității, se identifică plinar, calitativ, cu abnegație și constant competent în cadrul Programelor de formare profesională continuă pe care le grupăm astfel:

Așadar, răspunsul întrebărilor retorice de mai sus rezidă în conceptualizarea programelor de formare profesională continuă ce prevede axarea lor pe formarea profesională continuă a cadrelor didactice și de conducere din sistemul de învățământ general și profesional tehnic *în contextul dezvoltării competențelor profesionale conform standardelor și nevoilor individuale și instituționale.*

Procesul dezvoltării competențelor profesionale prefigurează și anumite obiective, acestea fiind:

- asigurarea premiselor curriculare, informaționale, tehnice și tehnologice, materiale, sinergetice în contextul de calitate și de relevanță a cursurilor de formare profesională continuă;
- diversificarea formelor de perfecționare a cadrelor didactice și de conducere, conform nevoilor profesionale, standardelor profesionale și normelor metodologice în vigoare;
- realizarea cercetărilor științifice în domeniul formării profesionale continue în scopul sporirii nivelului de calitate a procesului de formare profesională continuă a cadrelor didactice și de conducere din învățământul general.

Pentru a fi realizate cu succes programele în cadrul stagiilor de formare profesională continuă a cadrelor didactice și de conducere/manageriale și realizarea obiectivelor, sunt asigurate premisele curriculare, metodologice, informaționale, tehnice și tehnologice, materiale, sinergetice.

Programele de FPC sunt realizate în cadrul activităților didactice – ore auditoriale - , ce prevăd conținuturi teoretice și praxiologice, acestea vizând conceptele, epistemele, metodologiile, strategiile didactice pe care cadrele didactice și de conducere le utilizează și le implementează în actul didactic și educativ.

Profesia educatorului devine cea mai înaltă și mai dificilă dintre arte (cum o numea Sfântul Ioan Gură de Aur), căci este aceea care ar trebui să dea o formă frumoasă, dar în același timp puternică și bine articulată unui suflet viu, care nu se vede, care simte și nu iartă prea ușor loviturile și încercările greșite.

Sarcina lui este dificilă pentru că spre deosebire de reprezentanții științei, filosofiei și religiei, care pot face tot felul de teorii și propuneri de gestionare a vieții, lăsând timpul să le ceară precum și responsabilitatea deciziei privind raportarea la ele fiecăruia în parte, *pedagogul este el însuși responsabil și nu poate aștepta ca generații de copii să fie sacrificate pentru a vedea dacă modul în care el își îndeplinește sarcina asumată este util sau nu*. Te poți juca cu teorii și poți face propuneri dar nu este recomandat să faci asta cu soarta oamenilor atunci când o influențezi direct.

Nevoia de calitate, de competență, *este una dintre nevoile importante ale omului contemporan*.

Anume la această calitate, articulare și la acest demers „înalt și dificil” al profesiei lor, cadrele didactice vin la IȘE ca să învețe cum trebuie să învețe pe alții, cum să îi influențeze formativ și axiologic.

Dacă vizualizăm datele statistice din tabelul de mai jos, putem să rezumăm numărul total de cadre didactice și manageriale, care au promovat stagiile de formare profesională:

<i>Nr. d/o</i>	<i>Denumirea catedrei</i>	<i>Cadre didactice</i>			NOTE
		<i>Plan</i>	Realizare	Diferență	
1.	Educație Timpurie și Învățământ Primar	680	1556	+876	
2.	Didactica Disciplinelor Școlare	700	524	-176	
3.	Psihopedagogie și Management Educațional	420	478	+58	
4.	<i>ECD cl. 1 - 4</i>				512
Total catedră		1800	2588	+758	Fără ECD

În contextul activităților metodice și de cercetare științifică, personalul didactic și științifico-didactice al catedrelor, rezultatele sunt următoarele:

Activitatea metodologică s-a identificat astfel:

- analiza documentelor normative și reglatoare actuale privind organizarea și desfășurarea stagiilor de formare profesională continuă:
- - [Regulamentul cu privire la normarea activității didactice și științifico-didactice în FPC a cadrelor didactice/de conducere](#);
- - [Regulamentul catedrei Institutului de Științe ale Educației](#);
- - *Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 193/2017*;
- - *Regulamentul de formare profesională continuă în cadrul IȘE*;
- identificarea nevoilor instituționale și a nevoilor de formare ale cadrelor didactice/manageriale și elaborarea, în contextul acestor nevoi, a conținuturilor programelor de formare;
- actualizarea programelor de formare continuă și a curricula pentru fiecare specialitate și categorie de beneficiari în parte;
- identificarea soluțiilor de eficientizare a stagiilor de formare continuă, prin proiecte de formare, suporturi de curs, instrumente de formare și evaluare formativă, instrumente de feed-back;
- elaborarea/actualizarea suporturilor de formare în variantă textuală și în varianta POWER POINT;
- monitorizarea nivelului de satisfacție al beneficiarilor în raport cu nivelul de organizare și rezultativitate a stagiilor de formare.
- elaborarea testelor pentru evaluarea curentă la modulul A *Didactica disciplinelor școlare*, modulul C *TIC* și modulul D *Branding profesional*;
- elaborarea structurii suporturilor de curs și a Proiectului tehnologic pentru evaluarea finală modulul A *Didactica disciplinelor școlare* și modulul D *Branding profesional*;
- participare la cursul de formare continuă *Pregătirea profesorilor-formatori pentru desfășurarea activităților de formare profesională continuă a cadrelor didactice și manageriale în tehnologia învățământului la distanță/ E-Learning Moodle*;
- editarea profilului pe Platforma *Moodle* și postrarea cursurilor la modulul A *Didactica disciplinei școlare*, modulul C *TIC* și modulul D *Branding profesional*;
- elaborarea cursurilor noi în conformitate cu actualizarea programelor de FPC, 2020 (Parteneriate educaționale, Comunicarea didactică, Managementul lecției moderne, Metodologia didactici interactive);
- elaborarea materialelor pentru cursurile la modulul A *Didactica disciplinelor școlare*, modulul C *TIC* și modulul D *Branding profesional* pentru programul de formare în regim on-line: prezentări power-point, materiale pdf, ghiduri, material suport etc.;
- participarea în activitățile de expertiză a documentelor normative ale IȘE;
- participări în cadrul seminarelor metodologice, ale simpoziunelor pedagogice etc.;
- actualizarea informației în pagina web a catedrelor.

Activitatea științifică s-a identificat astfel:

- recenzarea articolelor științifice pentru revista Univers Pedagogic;
- recenzarea lucrărilor științifice și metodologice în cadrul ședințelor Comisiei de Evaluare a Calității;
- elaborarea monografiilor, ghidurilor metodologice și a altor auxiliare didactice;
- publicarea articolelor în reviste naționale și internaționale, a capitolelor în monografii și culegeri;
- participarea la conferințe științifice naționale/internaționale, simpozioane și seminare științifice.

Detalii privind activitatea științifică sunt prezentate în tabelele 1 și 2.

Tabelul 1. Lista lucrărilor elaborate de membrii proiectului

Nr. d/o	Numele, prenumele	Titlul lucrării	Tipul lucrării	Varianta (editată sau manuscris)	Volum
1	Vicol Nelu	Educația corectivă. O metaforă socială, culturală și pedagogică	Monografie	Manuscris, În curs de apariție	274 de pagini
2	Vrabii Violeta	Dezvoltarea personală a cadrului didactic: perspective psihosociale	Monografie	Manuscris, În curs de apariție	194 de pagini
3	Isac Ștefania	<i>Diagnosticarea nivelului de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă</i>	Studiu	Manuscris, În cur de apariție	62 de pagini
	Vicol Nelu	Entități corelative: etica, ecologia/ecoetica și bioetica în educație	Articol științific	Revista UP Nr. 1, 2020, Categoria B ISSN 1811 – 5470	16 pagini
4	Pogolșa Lilia	Pedagogul și diplomatul – Nicolae Cernomaz	Articol de elogiere	Culegere de studii. Profesori ai Facultății de Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău”. Vol. II, 2020 ISBN 978-9975-134-91-0	6 pagini
5	Pogolșa Lilia	Provocări-cheie: comportament, identitate, valoare	Articol științific	Manuscris, În curs de apariție	12 pagini
6	Afanas Aliona	Formarea profesională continuă a cadrelor didactice la nivel național: reglementări normative.	Articol științific	Revista UP, Nr. 1, 2020, Categoria B ISSN 1811 – 5470	9 pagini
7	Afanas Aliona	Aspecte metodologice ale programului de formare profesională continuă al cadrelor didactice din învățământul general	Articol științific	Culegerea de lucrări : Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare. În curs de apariție	9 pagini
8	Isac Ștefania	Personalitatea cadrului didactic și dezideratele socio-educaționale profesate	Articol științific	Revista UP, Nr. 1, 2020, Categoria B ISSN 1811 – 5470	11 pagini
9	Isac Ștefania	Dezvoltarea capitalului	Articol științific	Revista UP,	11 pagini

Tabelul 2. Lista forurilor științifice la care au participat membrii proiectului

Nr. d/o	Numele, prenumele	Denumirea forului	Locația	Contribuția (directă/cu articol)
1	Vicol Nelu	CȘI: Didactis-Past, Present and Future Perspectives. 6th edition	Chișinău-Alba Iulia	Cu articol
2	Afanas Aliona	CȘI: Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare	Bălți	Cu articol
3	Cebanu Lilia	CȘI: Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare	Bălți	Cu articol
4		Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației	Cahul	Cu articol
5	Vrabii Violeta	Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației	Cahul	Cu articol

Alte date ale activității s-a identificat astfel:

- participarea ca membrii în entități decizionale și consultative instituționale și naționale;
- participarea ca membri ai redacțiilor, ai comitetelor științifice, ai comitetelor organizatorice etc.;
- recenzarea autoreferatelor, lucrărilor monografice etc. la solicitare.

Perspectivile activității

Am remarcat că frecventarea și parcurgerea stagiilor de FPPC a fost doar în proporție de 50% din numărul cadrelor didactice și manageriale care ar fi trebuit să le urmeze.

Așadar, în context se enunță următoarele întrebări retorice: absenteismul privind parcurgerea stagiilor de formare profesională semnifică:

- un „dèja vu”?;
- este un fenomen?;
- este o indiferență?;
- este o îndepărtare de școală?;
- este o insatisfacție profesională?;
- nu mai avem profesori plini de viață, stimulativi, inventivi și entuziaști față de materia pe care o predau?;
- pedagogia a ajuns în dizgrație socială?;
- educația nu mai este proclamată „prioritate” și percepută ca atare de societate?!

Nota Bene! să rezumăm că în comunitatea pedagogică *câmpul afectiv* al procesului de formare profesională continuă, delimitat tridimensional: plăcut-neplăcut; central-periferic (față de eul/egoul nostru) și superior-inferior, este sezizabil și perceput de cadrele didactice doar la nivelul neplăcut-periferic-inferior?! Dacă nu, atunci care este remediul?

În concluzie menționăm că unul dintre demersurile agreabile și solicitate pentru stagiile de FPC ar fi starea de relaxare, aceasta însemnând combinarea, interferența formării profesionale cu frecvență la zi și cu formarea la distanță, deci metodologia *Blended Learning* (modelul mixt) sau E-learning Moodle, instruirea totală la distanță.

Aceste demersuri formative ar relaxa/ar facilita activitatea cadrelor didactice și a instituției școlare și, de aici, și absența cadrelor didactice la lecțiile disciplinele predate.